

Eötvös Károly Intézet: az újjászervezett Index lehet demokráciaesély

Nyugat.hu - 2020-07-28 11:20:48

Legutóbbi blogbejegyzésében arról az országgyűlési határozatról írt az Eötvös Károly Intézet, amely a népképviselőket megcsúfoló miniszterelnököt bocsátotta útra az európai költségvetés vitájára (Távol Európától). Korábban azonban több elemzésben is foglalkoztak a sokszáz hazai sajtóterméket tulajdonló, a sajtószabadság felszámolására létrehozott, KESMA névre hallgató médiamasztodonnal.

Most, sajnálatunkra, újra a független médiát érő kormányzati támadásokról kell szólnunk – írták.

Az Index megszüntetése gyásznap, mert az intézményes sajtószabadság jóval az utolsó szabad sajtótermék elpusztítása előtt szűnik meg.

Szabad sajtó nélkül nincs sajtószabadság, a sajtószabadság hiányában nincs semmilyen szabadság. Az Index léte szerintünk inkább legitimálta, semmint fenyegette volna a Fidesz hatalmát. Az Európai Unióban és az egész úgynevezett szabad világban, ahonnan pedig a NER pénze jön, Orbánhoz képest – néhány gazembert és futóbolondot leszámítva – minden komoly politikus, a mi vezetőnk kissé pallérozatlan fordulatát idézve, libernyák.

Eddig anélkül, hogy hazudott volna, mondhatta nekik, hogyha kivételként is, de a legnézettebb televízió és a legolvasottabb hírportál nem az övé. Ezt mostantól már nem mondhatja. Orbán nem ostoba, csak korlátolt; legalább annyira, mint az összes autoriter kollégája. Az általuk elkövetett politikai hibák legfontosabb forrása a hatalmi paranoia.

„Mi vagyunk azok, akikre vártunk!” – mondta ezt a rá jellemző (és a kritikus sajtó hiányában elsikkadó) mélyértelmű értelmetlenséget a magyar miniszterelnök nemrégiben Sátoraljaújhelyen. Trianonról az idei évértékelőjén pedig az jutott eszébe, hogy *„Az utolsó tíz évünk volt a legsikeresebb tíz az elmúlt száz év magyar történetében”*. Ezek szerint sajátos sikertörténet az övé. Sikerének, már ha ez siker, a közvagyon dézsmálása mellett legfontosabb eleme az autonómiák, ideértve minden közjogi függetlenséget is, valamint a sajtószabadság fokozatos megfojtása. Előbb-utóbb persze, Babitscsal szólva, majd halálra győzi magát. De addig nem a miniszterelnök állapotával, hanem az általa létrehozott legújabb élethelyzetekkel kell foglalkoznunk.

fotó: Nyugat.hu

Sem az ellenzéknek, sem a független megmondóembereknek nem erősségük a stratégiai gondolkodás. Aki végiggondolja a teendőket, tudja, hogy a Negyedik Köztársaságot nem lehet politikai munka elvégzése nélkül, csak a délibábos jövőben lebegő választási győzelem után megalapozni, annak feltételeit most kell megteremteni. Az ellenzék az októberi választási siker óta, kiszolgáltatva az állami propagandának, és az Orbán kormányzata és parlamentje által működtetett pénzszivattyúnak, folyamatosan defenzívában van. Lehetőségei felmérése és a válaszkeresés helyett leginkább sóhajtozik, alkukat keres, és ajánlja magát. A cselekvés egyik fontos kerete nyilvánvalóan az ellenzéki irányítással működő Szabad Városok Szövetsége lenne, amely máig csak pár homályos politikai nyilatkozatban létezett, azaz magyarul nem létezik. Nem létezik, mert Orbán óhaja az, hogy ne legyen. Az ellenzéki önkormányzatok legelemibb érdeke, hogy üzeneteiket valahogy bejuttassák a NER-propaganda acélkupolája által lefedett terekre. A NER-rel szembeni alkupozíciójukat leginkább az informált közvélemény erősítheti.

Az Index tönkretételével a majdani köztársaság ideáljától, és az abban majd megteremtendő szabad sajtótól és a közszolgálatiságtól – amelynek keltetője csak a mai független média maradéka lehet – még távolabb kerülünk. Az autoriter rendszerek nem csupán magukat az autonómiákat, hanem, ha már az autonóm szervezetek létezését időlegesen el kell tűrniük, a közöttük horizontálisan létrejövő kapcsolatokat is akadályozzák, mérgezik, támadják. Az ellenzéki önkormányzatokkal erőfölényből egyenként üzletelnek, és ha tehetik, rendelkeznek. A jelenlegihez képest egy pillanatra képzeljük el a helyzetet, amikor a Szabad Városok Szövetsége közösen tárgyal a kormánnyal iskoláról, színházról, sajtóról vagy éppen az adókról.

Nem igaz, hogy a szabad sajtó ugyanolyan piaci termék lenne, mint a többi. Különösen nem igaz, hogy mivel maga is piaci termék, nem is lehetséges valóban szabad sajtó. Ha ez paradoxon is, a szabad sajtónak előfeltétele a piacgazdaság. A történelem tapasztalata szerint (a szamizdat külön eset) csakis piacgazdaságban létezik befolyásos szabad sajtó. Az Index például, ezt ne felejtjük, ezen a viszonylag kis piacon, megszüntetése pillanatáig nyereséges volt. A tapasztalat szerint a piac állami kontrollja elősegítője, feltétele a szabad sajtó felszámolásának. Az ellenzéki önkormányzatok ma is, összességében rengeteg százmillió forintos költséggel, nagyszámú és sok helyen egyenként is hatalmas példányszámú nyomtatott újságot (sokszor kiváló gyűjtői a krumplihéjnak), információs portált, televíziót és rádiót tartanak fenn, kétségkívül nagyon rossz hatáskörrel. Ezek a médiumok

hagyományosan a polgármesterek plüssmackói, sokszor megmutatva arcukat, kizárólag nekik brummognak. Ostobaság a hatványon. Van, ahol ennek értelmetlenségét belátják, akadnak elszigetelt sajtószabadság-kísérletek, amelyek magukban, könnyen lehet, el fognak bukni.

Az új hírportált – nevezzük Új Indexnek –, melynek fenntartása egyáltalán nem lesz olcsó, elvben megmenthetné a hirdetési piac, valamely oligarcha, a társadalmi finanszírozás (ezt a mutatót például a Dennik című szlovák oldal, méretét tekintve a magyar piac szűk felén sikeresen megoldotta). (Az oligarchák közül például az Orbán zsebében csak félséggel üldögélő Csányi Sándor jöhetne számításba, akiről éppen ideje lenne néhány frissebb igazságot megírni. Ezért őt és kollégáit ebben a szerepben azonnal el is lehet felejteni.) A hirdetési piac a NER körülményei között és a Covid idején azonnali megoldásként nem, csak hosszabb távon vehető számításba. Marad az önmagában valószínűleg elégtelen társadalmi finanszírozás.

fotó: Forrás: Instagram / Index

És szóba jöhetne támogatóként, nem jótékonyságból, hanem jól felfogott önérdékből, akár ennek kiegészítőjeként, a Szabad Városok Szövetsége is. Az ehhez szükséges pénz rendelkezésre áll úgy is, hogy mivel erre szükség van, persze saját sajtójuk sem tűnik el, sőt az Új Index révén megerősödik. Pozitív impulzusokat eredményező, minimálisan formalizált, teljesen önkéntes együttműködésről lehetne közöttük szó. Az ellenzéki önkormányzatok, azaz a Szabad Városok Szövetsége például kétéves finanszírozási szerződést köthetne az új Indexet kiadó céggel. Ez a szerződés szigorúan biztosítaná az Új Index függetlenségének garanciáit: sem az Új Indexen megjelenő tartalomba, sem a szerkesztőség összetételébe, szerkezetébe nem történhetne semmilyen külső beavatkozás. A főszerkesztőt (például Dull Szabolcsot) a szerkesztőség saját státútuma alapján választja meg.

Az Új Index működését, ideértve a Szabad Városok Szövetségét érintő írások megállapításait a szerkesztőség és a Szabad Városok Szövetségének egyetértésével megbízott sajtóombudsman ellenőrizheti, aki vizsgálatának megállapításait az Új Index felületén hozza rendszeresen nyilvánosságra.

A működés infrastrukturális feltételeit a Szabad Városok Szövetsége feltehetően jelentős beruházások nélkül, nagyrészt saját eszközeivel biztosítani tudja. Az Új Index, amely Budapest, a városok és a régiók problémáival, természetesen teljes önállósággal, kritikus hangon, a korábbinál is

nagyobb figyelemmel foglalkozik majd, a helyi független sajtóval kölcsönösen keresi az együttműködést.

A Szabad Városok Szövetsége az Új Index nyereségessé fejlesztése céljából piaci tevékenységre, az Új Index szellemi apportját tulajdoni részesedésként elismerve, a szerkesztőség egyetértésével, további befektetőkkel, szakmai partnerekkel, sales house-t hozhatna létre. Kérdezhetné valaki, hogy miközben a propagandamédia úgy rajong a kormányért, ahogy a csövön kifér, mi saját pénzünkön vegyük meg adott esetben élesnyelvű kritikusainkat? A világ normális részén ellenzékben lenni morális erőgyűjtést jelent. Ezt a magyar ellenzék eddig, és ez is okozta az eddig rászabott tíz szűk esztendőt, nagyjából elmulasztotta.

Soha nem késő észhez térni.